

Factsheet: NL05_Elsbeek

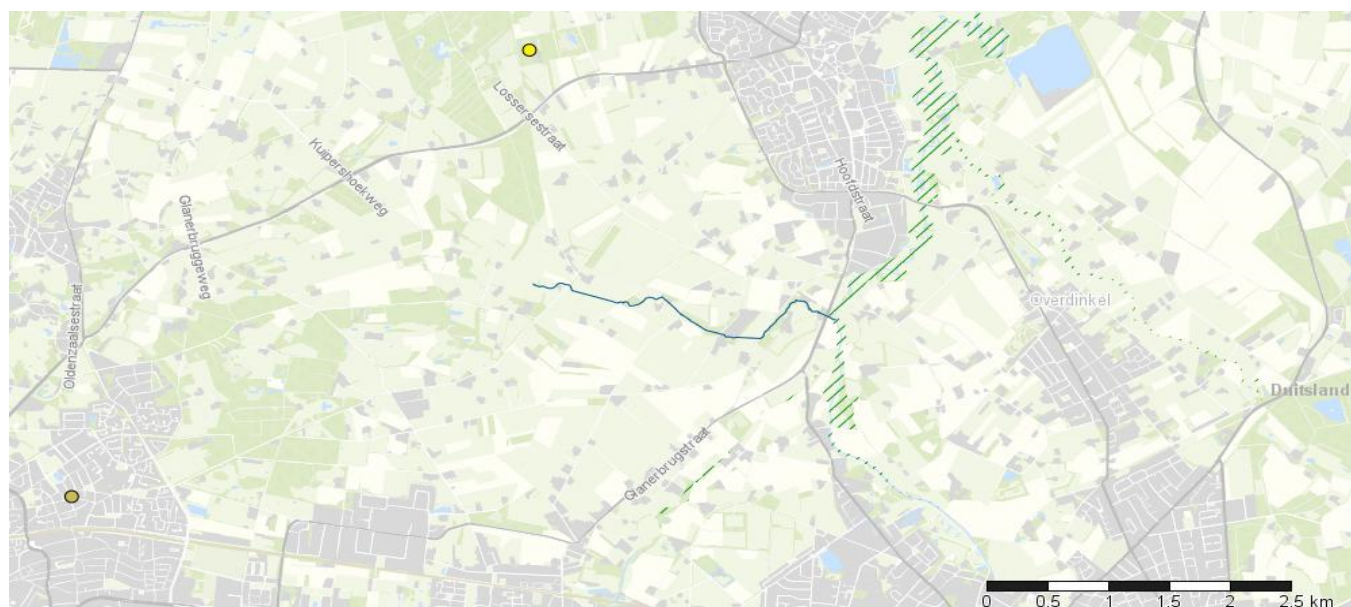
Elsbeek

De informatie die in deze factsheet wordt weergegeven is bijgewerkt tot en met het moment van het aanmaken van deze factsheet, zoals vermeld in de voettekst. Deze factsheet is een werkversie ten behoeve van eigen gebruik door de waterbeheerder. Hoewel waterbeheerders en Informatiehuis Water alles in het werk gesteld hebben om de meest actuele gegevens in deze factsheet te verwerken, kan niet worden uitgesloten dat de factsheet onjuiste of onvolledige informatie bevat.

1. Basisgegevens

Dit onderdeel beschrijft de kenmerken en de status van het waterlichaam en geeft informatie over de beschermde gebieden, die een relatie met het waterlichaam hebben.

Naam:	Elsbeek	Code:	NL05_Elsbeek
Deelstroomgebied:	Rijn Oost	Type:	R5
Waterbeheerder:	Waterschap Vechtstromen	Status:	Sterk Veranderd
		Wateronttrekking t.b.v. menselijke consumptie:	Nee
Provincies:	Provincie Overijssel		
Gemeenten:	Enschede, Losser		

	KRW Oppervlaktewaterlichaam	Winnings voor menselijke consumptie:	
	Natura2000 gebied		Publieke grondwaterwinning
	Schelpdierwater		Industriële grondwaterwinning
	Zwemwaterlocatie		Overige grondwaterwinning
			Inname oppervlaktewater

Karakterschets:

Een langzaam stromende beek op zandgrond, behorend tot het stroomgebied van de Dinkel. De beek kent deels nog een vrij natuurlijke loop. De Elsbeek is in droge zomers droogvallend. De benedenloop mondt uit in de Dinkel en het Natura2000 gebied Dinkelland.

Grondgebruik: 69% landbouw, 28% bos/natuur en 35% stedelijk. Het afwateringsgebied is 1310 hectare groot en de waterlichaamslengte bedraagt 3,1 km. De Elsbeek maakt deel uit van het vismigratie netwerk. De Elsbeek is niet bereikbaar maar wel passeerbaar voor vis.

Streefbeeld.

De beek is in droge zomers benedenstrooms watervoerend. Er is sprake van vrije afstroming (> 75% beeklengte); er is een natuurlijk peilverloop. (geen peilbeheer). Er is ruimte voor natuurlijke beekprocessen (75 % van de beeklengte). Er is ruimte voor spontane opslag van houtige begroeiing (75 % beeklengte). De beek is bereikbaar en een vrije transportbaan voor planten en dieren.

De maatregelen zijn erop gericht het aandeel karakteristieke riviersoorten te laten toenemen door de stromingscondities te verbeteren, de habitatdiversiteit te vergroten, inundaties te laten plaatsvinden en de bereikbaarheid te realiseren. Het gaat daarbij volgens de KRW om soorten als beekprik, winde, kleine watereppe, zwarte els, bosbeekjuffer en harig schrijvertje. Voor Natura2000 kent de Elsbeek en de rivieronderpad een beschermde status.

Beschermde gebieden:

- **Habitatrichtlijn gebied**
Dinkelland (NL_HAB_49)

Status: Sterk Veranderd

De volgende ingrepen liggen ten grondslag aan het sterk veranderde karakter van het waterlichaam:

- Drainage

Hydromorfologische herstelmaatregelen die niet uitgevoerd kunnen worden vanwege significante negatieve effecten aan gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

Maatregelen wel beschouwd, niet uitvoerbaar	gebruiksfuncties				
	Milieu in brede zin	Scheepvaart, havens, recreatie	Activiteiten waarvoor water wordt opgeslagen	Waterhuishouding en bescherming tegen overstromingen	Overige duurzame activiteiten
Anders, zie toelichting				■	

Motivering per gebruiksfunctie:

Gebruiksfunctie:	Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering
Motivering:	Een belangrijke maatregel om de natuurlijkheid van beken en rivieren te optimaliseren is het instellen van een natuurlijk grond- en oppervlaktewaterpeil in combinatie met herstel van het natuurlijke lengte- en dwarsprofiel van de waterloop. Een natuurlijk peil kan bereikt worden door het verhogen van de drainagebasis, het dempen van waterlopen in het stroomgebied en het verwijderen van stuwen. In landbouwgebied kan dit echter leiden tot verslechtering van de bereikbaarheid van landbouwpercelen en een vermindering van de gewasopbrengst. Deze voor de landbouw negatieve gevolgen zijn niet te mitigeren door aanpassingen in de landbouwpraktijk, terwijl het verplaatsen van de landbouwfunctie naar andere gebieden alleen tegen onevenredig hoge kosten mogelijk is. Verder is herstel van natuurlijke processen, zowel in de omgeving (zandverstuivingen, broekbos ontwikkeling) als in de rivier zelf (actieve meandering) van belang. Volledig herstel van dergelijke processen gaat ten koste van de veiligheid van inwoners en bestaande ruimtelijke functies als wonen en werken. Om recht te doen aan de mix van met name landbouw- en natuurdoelen in het gebied waar dit waterlichaam is gesitueerd, wordt, in overleg met de grondgebruikers, nader verkend in welke mate bovengenoemde maatregelen uitgevoerd kunnen worden. Zie : www.vechtstromen.nl/wbp-krw "Ecologische doelen en verantwoording status waterlichamen waterschap Regge en Dinkel; Knol Bert .W. et al, 2009". Zie : www.vechtstromen.nl/wbp-krw "Ecologische doelen en maatregelen kaderrichtlijn water 2016-2021 waterschap Vechtstromen".

Beschouwde alternatieven:

Alternatieven voor de ingrepen die hebben geleid tot het sterk veranderde karakter van het waterlichaam zijn beschouwd, maar deze zijn verworpen om de volgende reden(en):

- onevenredig hoge kosten

Motivering:

Waterschap Vechtstromen heeft als taken het zuiveren van afvalwater en het onderhouden en waar nodig verbeteren van het watersysteem. Voor beide taken wordt apart belasting geheven. De watersysteemheffing dekt de kosten voor het watersysteembeheer en de verbetering daarvan. In de planperiode 2016-2021 zijn deze kosten geraamd op gemiddeld ca. 24 mln. Euro per jaar. Hiervan is ca. 7 mln. Euro gealloceerd voor verbetering van de waterkwaliteit (KRW).

Het investeringsvolume dat nodig is voor uitvoering van alle (resterende) KRW-maatregelen vanaf 2016 bedraagt 87,5 mln. Zonder fasering betekent dit voor de periode 2016-2021 een jaarlijkse investering van ruim 14 mln. Euro per jaar voor KRW-maatregelen, in plaats van 7 mln. Euro per jaar. Als gevolg van deze extra investering stijgen de totale kosten met gemiddeld 30% t.o.v. wat nu jaarlijks wordt aangehouden en daarmee disproportioneel. Daarom worden de maatregelen gefaseerd over 2 planperiodes, voor beide planperiodes ca. 44 mln. Dit is proportioneel, want dit past binnen de geraamde ontwikkeling van de watersysteemheffing.

2. Belastingen en effecten van menselijke activiteiten

Voor de analyse van een waterlichaam wordt gebruik gemaakt van de DPSIR methode: Drivers - Pressures - State - Impact - Responses. Bepaalde functies (D) zorgen voor een belasting (P) die invloed heeft op de toestand (S) en het functioneren van het waterlichaam (I), die vragen om een respons (R) via maatregelen en/of toepassing van een uitzondering. Dit blok beschrijft de significante belastingen (P) door gebruiksfuncties (D) op het waterlichaam en geeft informatie over de effecten (I) ervan. Bij de volgende onderdelen komen S, I en R aan bod.

Menselijke activiteiten en effecten

Categorie	Belasting	Functie	Effect
diffuse bronnen	Landbouwactiviteiten	Landbouw	Af- en uitspoeling van landbouw meststoffen. Hoge stikstof gehalten bemoeilijken het behalen van de nutriënt doelen.
regulering waterbeweging	Verdwijnen watersysteem voor hoogwaterbescherming en door klimaatverandering	Hoogwaterbescherming	Verlies oeverzones, inundatiegebied en moerassige laagten. Moerassige laagten en broekbosgebied behoort van nature tot het rivierdal. Dit gebied is door ingrepen in de waterhuishouding afgesneden. Hierdoor is paai-, foerageer- en overwintergebied voor beekvissen niet bereikbaar. Ruimte voor vegetatie ontwikkeling en beek begeleidend boomgroei wordt beperkt. Dit bemoeilijkt het behalen van doelen voor de kwaliteitselementen vis, macrofauna, waterflora en hydromorfologie.
regulering waterbeweging	Fysieke wijziging watersysteem voor industrieën	Stedelijke ontwikkeling	Drinkwaterwinning. De grondwaterstanden in het stroomgebied verlagen vanwege winning van grondwater ter bereiding van drinkwater. Het betreft de drinkwaterwinning Losser. Het draagt bij aan droogval in de zomer. Het bemoeilijkt het behalen van doelen voor de kwaliteitselementen hydromorfologie, vis, waterflora en macrofauna.

regulering waterbeweging	Fysieke wijziging watersysteem - anders / overig	Anders	Kanaliseren en normaliseren tbv functies landbouw, stedelijke ontwikkeling en hoogwaterbescherming. Aantasting van het lengte- en dwarsprofiel verhindert het behalen van doelen voor de kwaliteitselementen hydromorfologie, vis, macrofauna en waterflora. Het natuurlijk leefmilieu is verstoort en het draagt bovendien bij aan te snelle waterafvoer en verdroging in de zomer.
regulering waterbeweging	Andere hydromorfologische wijziging	Anders	Waterloop onderhoud: Maaien, schonen, boomkap en snoeien t.b.v. functies als landbouw, hoogwaterbescherming en stedelijke ontwikkeling. Maaien en schonen wordt uitgevoerd ter voorkoming van wateroverlast en onkruidverspreiding. Maaien en schonen van takken en hout verstoort het leefmilieu. Snoeien en rooien van beek begeleidende houtige begroeiing tast het leefklimaat en het habitat van beekorganismen aan. Dit heeft een negatief effect op de kwaliteitselementen hydromorfologie, waterflora, vis en macrofauna.
regulering waterbeweging	Hydrologische verandering watersysteem - anders / overig	Anders	Verstoorte hydrologie stroomgebied. Versnelde afvoer. Ontbossing, aanleg verhard oppervlak (wegen, huizen), drainage, gegraven ontwateringssloten etc. tbv functies landbouw, stedelijke ontwikkeling en hoogwaterbescherming in het gehele stroomgebied tast de hydrologie aan, het veroorzaakt snelle waterafvoer. Piekafvoer veroorzaakt erosie en wegspoelen van macrofauna en visbroed. Versnelde waterafvoer draagt bij aan droogval van het waterlichaam en bovenlopen. Het verhindert het behalen van de doelen voor de kwaliteitselementen waterflora, vis, hydromorfologie en macrofauna.

Toelichting:

Zie : www.vechtstromen.nl/wbp-krw

"Ecologische doelen en verantwoording status waterlichamen waterschap Regge en Dinkel; Knol Bert .W. et al, 2009".

Zie : www.vechtstromen.nl/wbp-krw

"Achtergronddocument Kaderrichtlijn Water; Onderbouwing van het maatregelenpakket 2015-2027; Waterschap Vechtstromen, 2015"

3. Doelen en toestand

Dit onderdeel beschrijft doelen en toestand (S) van het waterlichaam. Daarbij wordt gemotiveerd indien wordt afgeweken van nationaal vastgestelde doelen en indien de toestand achteruit gaat. Duidelijk wordt voor welke biologische groepen en stoffen het waterlichaam niet voldoet (I).

Ecologische toestand

Biologie	GEP	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
Macrofauna (EKR)	≥ 0,60	*			
Overige waterflora (EKR)	≥ 0,55	*			
Vis (EKR)	≥ 0,55	*			
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT		

Algemeen fysische chemie

Fosfor totaal (zomergemiddelde) (mg P/l)	≤ 0,11	*			
Stikstof totaal (zomergemiddelde) (mg N/l)	≤ 2,30	*			
DIN (winterperiode) (mg N/l)	NVT	NVT	NVT		
Zoutgehalte (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	≤ 150	*			
Temperatuur (max. waarde) (gr.C)	≤ 25,0	*			
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	5,5 - 8,5	*			
Zuurstofverzadiging(sgraad)(zomergemiddelde) (%)	70 - 120	*			
Doorzicht (zomergemiddelde) (m)	NVT	NVT	NVT		

Specifieke verontreinigende stoffen (normoverschrijding)

- Geen Specifieke verontreinigende stoffen (normoverschrijding).

Legenda: blauw = zeer goed / voldoet groen = goed geel = matig oranje = ontoereikend
 rood = slecht / voldoet niet leeg = geen gegevens

*: deze toestandsbeoordeling betreft een expertoordeel.

Afhankelijk van het type KRW-waterlichaam dat gebruikt is voor de toestandsbeoordeling (het doeltype, hier R5) zijn bepaalde maatlaten niet van toepassing. Deze maatlaten zijn met NVT in de toestandskolommen gemarkeerd.

A: Er is sprake van achteruitgang van de toestand ten opzichte van 2009

Motivering ecologische toestand:

Er is geen motivering beschikbaar.

Chemische toestand**Ubiquitaire stoffen**

- Geen Ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)

Niet-ubiquitaire stoffen

- Geen Niet-ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)

Motivering chemische toestand:

Er is geen motivering beschikbaar.

Eindoordeel		Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
Chemie	Chemie totaal	*			
	Ubiquitaire stoffen				
	Niet-Ubiquitaire stoffen				
Ecologie	Ecologie totaal	*			
	Biologie totaal	*			
	Fysische chemie	*			
	Specifieke verontreinigende stoffen	*			

Legenda:

- Chemie: blauw = goed / voldoet rood = niet goed / voldoet niet

- Ecologie: blauw = zeer goed / voldoet groen = goed geel = matig
 oranje = ontoereikend rood = slecht / voldoet niet

*: deze toestandsbeoordeling betreft een expertoordeel.

Onder ubiquitaire stoffen wordt verstaan: stoffen waarvan de productie of het gebruik al is verboden, maar die vanwege persistentie nog lang in het milieu zullen voorkomen.

Toelichting:

Voor de motivering van de prognose 2027 wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van : "Achtergronddocument Kaderrichtlijn Water; Onderbouwing van het maatregelenpakket 2015-2027; Waterschap Vechtstromen, 2015".

4. Maatregelen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn (R). Er zijn landelijke en gebiedsgerichte maatregelen. De landelijke maatregelen staan in het maatregelprogramma bij het stroomgebiedbeheerplan. Gebiedsgerichte maatregelen staan hieronder in tabellen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

1. maatregelen in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015
2. overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015
3. maatregelen gepland voor de periode 2016 - 2021
4. maatregelen gepland voor de periode 2022 - 2027

Verder is aangegeven wanneer een maatregel is gericht op de opgave op grond van een beschermd gebied.

Maatregelen in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015

Er zijn geen maatregelen opgenomen in SGBP2009 voor de periode t/m 2015

Overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015

Er zijn geen overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015

Maatregelen gepland voor de periode 2016 - 2021

Oorspronkelijke naam:	Beekherstel bovenlopen van de Elsbeek	Omvang: 7 km
SGBP omschrijving:	verbreden / hermeanderen / nvo; (snel) stromend water	
Initiatiefnemer:	Waterschap Vechtstromen	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	Realisatie natuurlijk lengte- en dwarsprofiel en vispasseerbaarheid kleine waardevolle wateren bovenlopen van de Elsbeek. Schatting aantal te realiseren vispassages 10 stuks.	
Oorspronkelijke naam:	Inbrengen van dood hout	Omvang: 15 stuks
SGBP omschrijving:	overige inrichtingsmaatregelen	
Initiatiefnemer:	Waterschap Vechtstromen	
Andere richtlijn:	Habitatrichtlijn gebied	
Toelichting:	Inbreng dood hout ten behoeve van habitatverbetering en beekbodemverhoging.	
Oorspronkelijke naam:	Realisatie natuurlijk lengte en dwarsprofiel binnen ca. 2 x 15 meter ruimte	Omvang: 3 km
SGBP omschrijving:	verbreden / hermeanderen / nvo; (snel) stromend water	
Initiatiefnemer:	Waterschap Vechtstromen	
Andere richtlijn:	Habitatrichtlijn gebied	
Toelichting:	Minimaal volledige beekbegeleidende houtige begroeiing aan de zuidkant toestaan. 7 ha. herstel natuurlijk lengte- en dwarsprofiel op kansrijke aanliggende gronden.	
Oorspronkelijke naam:	Realisatie tweezijdige natuurlijke oevervorming en toestaan spontane houtige oeverbegroeiing	Omvang: 3 km
SGBP omschrijving:	verbreden / hermeanderen / nvo; (snel) stromend water	
Initiatiefnemer:	Waterschap Vechtstromen	
Andere richtlijn:	Habitatrichtlijn gebied	
Toelichting:		
Oorspronkelijke naam:	Realiseren vispasseerbaarheid	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving:	vispasseerbaar maken kunstwerk	
Initiatiefnemer:	Waterschap Vechtstromen	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	Aanwezige debietmeetpunt is niet goed passeerbaar.	
Oorspronkelijke naam:	Water vasthouden	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer:	Waterschap Vechtstromen	
Andere richtlijn:	Habitatrichtlijn gebied	
Toelichting:	Elsbeek is kritisch watervoerend. Pilot onderzoek mogelijkheden water vasthouden in stroomgebied. Beekbodemverhogende maatregelen en water vasthouden in bovenlopen. (in het bijzonder Kloosterhuizenbeek). (DROP). Onderzoek mogelijkheid realisatie van bosontwikkeling.	
Oorspronkelijke naam:	Zeer beperkt onderhoud	Omvang: 3 km
SGBP omschrijving:	uitvoeren actief vegetatie- / waterkwaliteitsbeheer	
Initiatiefnemer:	Waterschap Vechtstromen	
Andere richtlijn:	Habitatrichtlijn gebied	
Toelichting:	Bij voorkeur niet maaien en geen dood hout verwijderen.	

Maatregelen gepland voor de periode 2022 - 2027

Er zijn geen maatregelen gepland in de periode 2022-2027.

Toelichting:

Waterschap Vechtstromen heeft voor de Krw maatregelen gekozen voor een indeling van waterlichamen met basis, midden of een hoge ambitie, passend bij het provinciale omgevingsbeleid. In veel gevallen kost herinrichten ruimte. Hoe breed waterlopen worden hangt af van de ambitie en de beschikbaarheid van grond. We houden rekening met stroken variërend van 2,5 tot 25 meter breed aan beide zijden van de waterloop, maar niet meer dan nodig. Vaak spelen er in de projecten ook andere doelen en belangen, zoals het vasthouden van water of het realiseren van nieuwe natuur en is de uiteindelijke inrichting maatwerk. Functiestapelings kan leiden tot een grotere ruimtevraag dan alleen voor water nodig is. In alle gevallen zal de planvorming in nauw overleg plaatsvinden met partners en belanghebbenden.

Zie ook onderdeel "belastingen".

Zie : www.vechtstromen.nl/wbp-krw

"Ecologische doelen en verantwoording status waterlichamen waterschap Regge en Dinkel; Knol Bert .W. et al, 2009".

Zie : www.vechtstromen.nl/wbp-krw

"Achtergronddocument Kaderrichtlijn Water; Onderbouwing van het maatregelenpakket 2015-2027; Waterschap Vechtstromen, 2015"

5. Toepassing uitzonderingen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn, maar er kan ook van een uitzondering gebruik gemaakt worden (R). De KRW biedt ruimte om af te wijken van de doelen. Zo kan de realisatie van doelen worden gefaseerd en kunnen doelen worden verlaagd. Ook mag rekening worden gehouden met bepaalde nieuwe ontwikkelingen. Dit alles moet wel passen binnen de randvoorwaarden van de richtlijn. Het gebruik van deze uitzonderingen en de motiveringen hierbij worden hier weergegeven.

Fasering van doelbereik tot na 2021

Voor alle stoffen en kwaliteitselementen waarvoor in onderdeel '3. Doelen en toestand' is aangegeven dat de prognose voor 2021 niet "goed" is, is fasering aan de orde.

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.4 KRW.

Doelverlaging

Conform beleidsafspraken wordt voor 2021 niet overgegaan tot doelverlaging.

Tijdelijke achteruitgang

Wordt er beroep gedaan op art. 4.6 KRW m.b.t. tijdelijke achteruitgang?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.6 KRW.

Nieuwe ontwikkelingen

Wordt er beroep gedaan op art. 4.7 KRW m.b.t. nieuwe veranderingen in fysische omstandigheden van het waterlichaam?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.7 KRW.